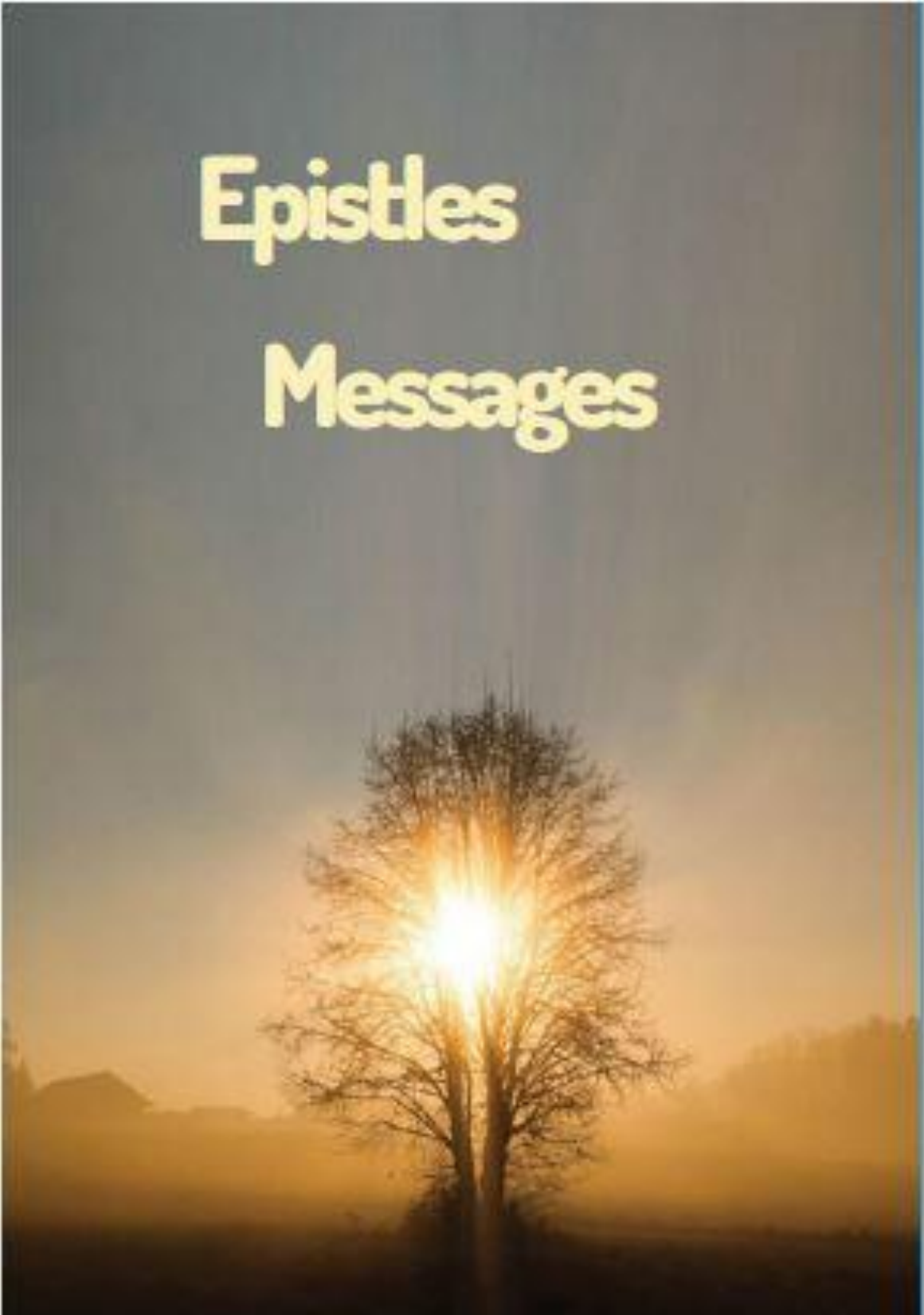


Epistles

Messages



Randolph Dunn, oyo azali na mbongo mingi

Messages Ewuti Na Mikanda

Maloba ya ebandeli euti na Mokanda ya Misala

Bokonzi ya Loma ezalaki na mangomba mibale oyo ezalaki mingi liboso ya mbeka ya bomikabi ya Klisto.

Lingomba ya Bayuda, .

Bayuda bazalaki kosambela Nzambe ya bomoi na mitindo oyo esengeli kotosa mpe misala oyo esengeli kosala. Na kotosaka mitindo ya Nzambe na bango mpe kosala misala, bolimbisi mpe lobiko na mikolo mizali koya ezwamaki.

Lingomba ya bapakano, .

Banzambe ya ba Pagan bazalaki soit mythologie soit ba nzambe oyo bato basalaki, bakokaki koloba te yango wana mitindo ezalaki te. Misala na bango ya losambo ezalaki mingimingi kokokisa bamposa ya nzoto. Batempelo esalemaki na basi ya ndumba ya mibali mpe ya basi. Amperere Domitien amipesaki nkombo lokola “Nzambe ya Mabele” kotingama ete bakumisa ye mpamba te koboya motindo wana ebimisaki minyoko.

Buku ya Misala ebandi na komata ya Klisto kozonga na Lola mpo na kozala elongo na “Tata”. Mikolo ntuku mitano na sima na Pantekote Klisto asopaki Molimo na Ye likolo ya bato banso kaka Bayuda te. Lokola ezalaki Pantekote ezalaki na Yelusaleme Bayuda, oyo bautaki na mikili nyonso ya bokonzi ya Loma. Bayekoli bazalaki esika moko na Yelusaleme ndenge Yesu apesaki malako. “Na mbala moko lokito moko eutaki na likoló lokola mopepe makasi, mpe etondisaki ndako mobimba epai bafandaki.” Ntango bayokaki lokito makasi, Bayuda bakendaki mbangu na esika oyo bayekoli bazalaki. (Misala 2:2)

“Petelo, atelemaki elongo na bato zomi na moko, atombolaki mongongo na ye mpe alobaki na bango ete: ‘Mibali ya Yudea mpe bato nyonso oyo bafandi na Yelusaleme, tika ete eyebana na bino, mpe boyoka matoi na maloba na ngai. Mosakoli Yoele asakolaki ‘Mpe na mikolo ya nsuka ekozala, Nzambe asakoli, ete nakosopa Molimo na ngai likoló na bato nyonso ya mosuni.’ Mpe ekosalema ete moto nyonso oyo akobelega nkombo ya Nkolo akozala abikisami.” (Misala 2:14-17)

“Bato ya Yisalaele, boyoka maloba oyo: Yesu ya Nazarete, moto oyo Nzambe atalolaki bino na misala ya nguya mpe makamwisi mpe bilembo oyo Nzambe asalaki na nzela na ye na kati na bino, lokola bino moko boyebi—Yesu oyo, apesamaki engebene na mwango ya sikisiki mpe boyebi ya liboso ya Nzambe, bobakamaki na ekulusu mpe bobomaki na maboko ya bato oyo babukaka mibeko. Nzambe asekwisaki ye, kofungolaka mpasi ya liwa, mpo ete ekokaki kosalema te ye asimbama na yango.” (Misala 2:22-24)

Davidi “amonaki yango liboso alobaki na ntina na lisekwa ya Klisto, ete asundolamaki na Hadès te, mpe mosuni na ye emoni te kobeba. Yesu oyo Nzambe asekwisaki, mpe ete biso banso tozali

batatoli. Yango wana atombolami na loboko ya mobali ya Nzambe, mpe lokola azwaki epai ya Tata elaka ya Molimo Mosantu, asopi likambo oyo bino moko bozali komona mpe koyoka.” (Misala 2:31-33)

Na yango, tiká ete ndako mobimba ya Yisraele eyeba mpenza ete Nzambe akómisi ye Nkolo mpe Klisto, Yesu oyo bobakaki na ekulusu. Sikoyo, ntango bayoki yango, bakatamaki na motema, mpe balobi na Petelo mpe bantoma mosusu ete: “Bandeko, tokosala nini?” Mpe Petelo alobaki na bango ete: “Bóbongola mitema mpe abatisama moko na moko kati na bino na nkombo ya Yesu Klisto mpo na bolimbisi ya masumu na bino, mpe bokozwa likabo ya Molimo Mosantu.” (Misala 2:36-39)

Liloba mpe na fraze koyambola mpe kobatisama euti na liloba ya Greke kai” liloba oyo ezali kokangisa. Ekangisaka koyambola mpe batisimo esika moko. Liloba mosusu ya Greke de oyo ebongolami mpe “mpe” ekaboli maloba mibale na esika ya kosangisa yango.

“Liloba ya Nzambe ekobaki kobakisama, mpe motángo ya bayekoli ekómaki mingi na Yelusaleme, mpe ebele mpenza ya banganga-nzambe batosaki kondima. Basusu “bazalaki kowelana na Stefano, kasi bakokaki te kotelemela bwanya mpe elimo oyo azalaki koloba na yango.” Na yango, bamemaki “batatoli ya lokuta oyo balobaki ete “Moto oyo atikaka koloba maloba oyo ezali kotemela esika mosantu oyo mpe mibeko.” (Misala 6:7-10, 13)

Stefano alobelaki bakambi ya Bayuda oyo bayanganaki lisolo mpe bisakweli ya Bayuda na ntina na Klisto. Na nsima atunaki “Nani kati na basakoli oyo bankoko na bino banyokolaki te? Mpe babomaki baoyo basakolaki liboso koya ya Mosembo, oyo sikawa otekaki mpe obomi, yo oyo ozwaki mobeko lokola mobikisami na baanzelu mpe otosaki yango te. Sikawa ntango bayokaki makambo oyo basilikaki, mpe banikaki mino na bango epai na ye.” Mpe Saulo, oyo na nsima akómaki kobengama Paulo, andimaki ete báboma ye. (Misala 7:52-55)

Mpo na kobanga kobungisa nguya mpe esika na bango bakonzi ya mangomba babandi konyokola baklisto mbala moko.

“Na mokolo wana minyoko monene ebimaki na lingomba na Yelusaleme, mpe bango nyonso bapalanganaki na bitúká ya Yudea mpe ya Samaria, Filipe akitaki na engumba ya Samaria mpe asakolaki epai na bango Klisto.”

“Kasi Saulo, azalaki naino kopema kobangisa mpe koboma bayekoli ya Nkolo, akendaki na nzela na ye, apusanaki penepene na Damasi, mpe na mbalakaka pole moko uta na lola engengaki zingazinga na ye. Mpe alobaki ete: ‘Ozali nani, Nkolo?’ Mpe alobaki ete: ‘Ngai nazali Yesu, oyo bozali konyokola.

Nkolo alobaki na Anania ete: “Kende, mpo azali esaleli na ngai oyo naponami mpo na komema nkombo na ngai liboso ya bapakanu mpe bakonzi mpe bana ya Yisraele. Mpo nakolakisa ye mpasi mingi mpo na nkombo na ngai.” Bongo, Anania alongwaki mpe akoti na ndako. Mpe mbala moko eloko lokola bikateli ekweaki na miso na ye, mpe azongelaki komona mpe nsima ya kolya mwa bilei, azwaki lisusu makasi na ye elongo na bayekoli na Damasi.

“Barnabasi akendaki na Tarse mpo na koluka Saulo, mpe ntango amonaki ye, amemaki ye na Antiokia, na boumeli ya mbula mobimba, bakutanaki na lingomba mpe bateyaki bato ebele mpenza.” Ntango bazalaki “kosambela Nkolo mpe kokila bilei, Molimo Mosantu alobaki ete, ‘Bókabola ngai Barnabasi mpe Saulo mpo na mosala oyo nabengaki bango.’” (Misala 11:25-26 ... 13:2)

Paulo abandaki kotambola na bingumba nyonso ya Asie Mineure mpo na kosakola Klisto. Akomaki mikanda epai ya baklisto na bingumba yango mingi mpo na kolendisa bango bátikala sembo mpe bázala na bomoi ya sembo.

Na mokanda ya Baloma, Yesu asakolamaki lokola Mwana ya Nzambe na nzela ya lisekwa na Ye. Nsango Elamu ezali mbeka ya bomoi, ya bomikabi mpo na bolimbisi ya masumu, bokundi, lisekwa, mpe bomati ya Yesu ya Nazarete. Nsango Elamu oyo ezali nguya ya Nzambe mpo na lobiko.

Bayengebene bafandaka na kondima nzokande bomoi ya bato oyo bazangi Nzambe ememaka nkanda ya Nzambe.

Nguya ya seko ya Nzambe ekoki kososolama na bozindo ya bozalisi na Ye.

Bato oyo bazangi Nzambe na makanisi na bango ya mpambampamba batyaka esika ya Nzambe oyo akufaka te na bililingi oyo moto akelaki mpe na masapo.

Bato oyo bazangi boyengebene bazali mabe, bato mabe, bazali na lokoso, mpe balulaka mpe bandimaka bato oyo basalaka misala ya mabe.

Bomoi ya moklisto esengeli komonisa Nzambe soki te nsango na ye ezali mpamba.

Bosembo ya Nzambe emonisami na misala ya bakristu oyo etongami na kondima na Klisto mpe kolongisama na Ngolu na Ye.

Bolingo ya Nzambe ezali sikawa kati na bakristu na nzela ya Molimo Mosantu oyo Ye apesaki na baye balongisami, basikolami, mpe bayokanaki na Makila ya Klisto.

“Na yango, lokola lisumu ekotaki na mokili na nzela ya moto moko mpe liwa na nzela ya lisumu, mpe na ndenge wana, liwa eyaki epai na bato nyonso, mpamba te bato nyonso basalaki masumu.” (Baloma 5:12)

“Mpe Nkolo Nzambe atindaki moto yango ete: “Ozali na bonsomi ya kolya mbuma ya nzete nyonso na elanga, kasi osengeli te kolya mbuma ya nzete ya koyeba malamu mpe mabe, mpo ntango okolya mbuma na yango okokufa mpenza” (Eba 2:16-17)

Kasi Bomoi ya seko ekomaki na nzela ya mbeka ya bomikabi ya Klisto na bondimi mpe botosi ya moto na mitindo na Ye.

“To boyebi te ete biso nyonso oyo tobatisamaki na kati ya Klisto Yesu tobatisamaki na liwa na ye? Na bongo tokundamaki elongo na ye na nzela ya batisimo na liwa mpo ete, lokola Klisto asekwaki uta na bakufi na nzela ya nkembo ya Tata, biso mpe tózala na bomoi ya sika.” (6:3-4)

Bomoi ya masumu ya moklisto moko ya kala akufaki mpe akundamaki na makila ya Klisto na nzela ya batisimo. Bindimeli na bango ya kala ya losambo, mpe bonkoko, esengeli te kozala eteni ya bomoi na bango ya sika ya molimo kati na Klisto. Boyokani oyo ekoki kobukana na kokota na boyokani na Satin na nzela ya misala ya masumu oyo ememaka liwa ya molimo longola se soki elimbisami na kolukaka bolimbisi mpe kozonga epai ya Klisto. Oyo ezali kaka lokola kondimana ya libala oyo epanzani na kozanga bosembo na kondimana ya libala. Kozanga bosembo na boyokani na Nzambe to molongani ezali ekobo.

Boyokani to “mobeko” oyo Nzambe apesaki na nzela ya Moize, esilaki kozala ntango Klisto abakamaki nsete na ekulusu mpe asekwaki lisusu na bomoi. Na esika na yango, Nzambe atie boyokani ya sika mpe ya malamumu koleka na nzela ya Mwana na Ye elongo na baoyo banso batiaki bondimi, elikia, mpe botosi na bango na Klisto.

Nzambe atie Molimo Mosantu kati na baye asekwisaki uta na libatizi na bango na makila ya Klisto, mpe alukaka ntango nyonso motema mpe makanisi ya moto ya kati ntango azali kosolola na Nzambe.

Bolingi ya Nzambe ekokokisama na baye balingaka Ye mpe bazali kokola na kokokana na elilingi na Ye.

Nzambe atikaka bato oyo bazali na bizaleli oyo ekeseni na mosusu nyonso, ya malamumu to mabe, báya na nguya mpo na kokokisa mokano na Ye mpe kolakisa nguya na Ye.

Baoyo bayambolaka Klisto lokola Nzambe na nzoto ya moto ya Yesu ya Nazarete oyo Nzambe asekwisaki na lilita bakobika soki kondima na bango ebimisaka mosala ya botosi.

Nsango Elamu ezali libiangi ya Nzambe mpo na botosi na baye bafungolaka motema na bango.

Nzambe ayokaka mawa ete bato na Ye mosusu bakomi na bokeseni mpe bakweyi mosika, kasi bakoki kozongisama soki bazongi epai na Ye kolukaka bolimbisi, soki te, bakobunga libela.

Mbeka ya bomoi ya moklisto ezali bomoi oyo ekokani te na bomoi ya mokili ata soki emekami.

Eklezia oyo Klisto atongaki ezali lokola nzoto ya moto lokola nyonso mibale ezali na biteni mingi nyonso oyo ezali kosala elongo kasi ezali kosala misala ekeseni. Misala misusu ya bato na Eklezia na Ye ezali:

- Kopesa nsango na Ye ya bolimbisi
- Koteya ndenge ya kozala na bomoi ya sembo
- Kolendisa bosembo
- Kopesa bamposa ya baye bazali na ezalela ya bozangi

- Kokamba mpe kopesa mateya na basusu mpo na kokola mpo na kozala lokola Nzambe
- Kolakisa mawa na bolingo

Baklisto basengeli:

- Bozala na kimia.
- Bokima kokutana na bato.
- Koswana, kosala mobulu mpe kobunda te.
- Koboya bokonzi te.
- Futa mikumba na ntango oyo ebongi.
- Kopesa etumbu te na ndimbola ya ndeko mobali ya makomi oyo eyokani te na bososoli na yo. Kasi yekola elongo na ye.
- Bokima baoyo ndimbola na bango ya mateya mosusu ezali bobele moko oyo ekoki kozala ya malamumu mpe oyo bazali koloba na molende ete bososoli na bango esengeli kondimama na moklisto nyonso bisika nyonso mpe na ntango nyonso.

Mokanda oyo elandi ezali 1 Bakolinti.

Bokabwani kati na lisangá ya mboka esalemaka na baklisto oyo balandaka moto moko to mateya na ye. Yango wana, Nzoto ya Klisto ezali te nzoto ya baklisto oyo ezali kosala na bomoko. Kolanda molakisi to mosakoli ekumisaka Nzambe to Klisto te.

Mpo na baye bazali na lingomba ya Klisto, Klisto azali nguya mpe bwanya ya Nzambe. Bato mingi te oyo bandimaka Klisto bazali bazwi mpe na nguya. Ekoki kozala ete bazali kozanga biloko mpe kelasi ya mokili oyo, kasi bazali na bozwi na kondima.

Nsango malamumu ya Klisto esengeli kosakolama na bopete mpe na komikitisa, kasi te na molobi na maloba ya lokumu.

Nzambe atiaki Molimo na kati ya baye basekwi uta na bokundi ya libatisi. Molimo oyo ayebi makanisi na yo mpe azali ntango nyonso kosolola na Nzambe.

Bokabwani mpe zuwa na kati ya nzoto ya lingomba epekisaka bokoli. Bazali na likoki te ya kokanga ntina ya malako oyo emonisi ndenge ya kokóla mpo na kokóma lokola Nzambe.

Moboko ya nsango malamumu etiemaka liboso na moto moko. Na nsima, bato mosusu bateyaka mpe bapesaka “bikelamu ya sika” ya Nzambe ndenge ya kozala na bomoi oyo esepelisaka Ye.

Basaleli ya Klisto basengeli kozala sembo epai na Ye. Basengeli te kosambisa mitema ya baninga bakristo.

Bateyi bakristu basengeli koteya basusu na ntina ya mateya ya Klisto mpe ya bantoma na Ye.

Baoyo bazali kosakola nsango malamumu basengeli te kozala kilo mpo na baoyo bazali koteyama, ata soki kosala na mosala ya mosuni ekomi na ntina.

Misala ya mabe ya moklisto oyo bato ya mboka bandimaka te, esengeli ata moke te kondimama. Mosala nyonso ya ndenge wana soki lisangani ya lingomba ezali koboya yango, emonisi ete bandimi yango. Ezali mokumba na bango ya kokutana mpe kosembola moto yango. Kasi, soki ndeko yango abongwanaki te, basengeli te kosangana na ye mpo na kolendisa boyamboli na ye mpe kozonga epai ya Klisto.

Malela mpe kozanga boyokani kati na baklisto esengeli kosilisa yango na lisangani ya lingomba, kasi na tribunale ya bato oyo bazangi kondima te.

Ezali malamumu mpo na moto akosama na ndeko na esika ya kosambisama na bato oyo bazali baklisto te, kosala bongo ezali kobimisa kotyola mpe kotyola Klisto lokumu.

Bato oyo bazali na bizaleli ya mbindo, bato ya lokoso, oyo babukaka mayokani ya libala mpe basali mabe bakokota na Lola te.

Nyonso oyo ezali malamumu mpe endimami, ekoki kozala na litomba te.

Kotika te ete makambo mosusu ya mokili etambwisa bomoi na yo.

Kofanda na moto oyo azali na boyokani ya libala kasi kosangana elongo na libala te ezali bizaleli ya mbindo.

Mobalani moko te oyo abalá asengeli te komipekisa kokokisa bamposa ya mosuni – kosangisa nzoto, bolingo, boninga, mpe bolingo.

Na ntango ya mitungisi to minyoko, ezali malamumu kobala te, yango ekoki kobimisa mitungisi mingi.

Baoyo babalani basengeli kokabwana te, kasi soki bokabwani esalemi, basengeli kotikala libala te to kozongisa boyokani.

Koboma libala te na molongani oyo azali mondimi te soki azali na mposa to azali na mposa ya kotikala sembo kati na libala.

Soki moto oyo abalá te azali na likoki te ya kopekisa mposa na ye ya mosuni, ezali malamumu kobala na esika ya kozala na mposa ya nzoto to kokóma na etamboli ya mbindo.

Moklisto oyo akufelá mobali, azala mobali to mwasi, asengeli te kobala moto oyo azali mondimi te.

Basakoli ya Nsango Malamumu basengeli kofutama na bakristu mosusu mpo na mosala na bango lokola basaleli ya Klisto.

Ntango Bayisraele balongwaki na boombo na bango ya Ezipito, baleki na mai, mpe na nse ya lipata ya Nzambe, bakómaki bana ya Nzambe na nse ya kondimana oyo Nzambe apesaki na nzela

ya Moize. Bazalaki mpe kolya bilei ya Nzambe mpe komela mai na Ye ntango bazalaki kokola lokola bana na Ye. Yango esalaka lokola ndakisa ya lolenge nini bato moko moko bazindisami, elingi koloba babatisami, na makila ya Klisto kokoma Bana ya Nzambe na nse ya Boyokani ya Sika epesami na Klisto.

Momekano esalemaka lelo – “Yango wana tika moto nyonso oyo akanisi ete atelemi akeba noki te akweya. Momekano moko te ezwi bino oyo ezali ya bato te. Nzambe azali sembo, mpe akotika te ete omekama koleka makoki na bino, kasi elongo na komekama, akopesa mpe nzela ya kokima, mpo ete bokoka koyika mpiko na yango.” (10:12-13) Ezali bongo.

Luká ntango nyonso kosala oyo ezali malamumu mpo na basusu koleka bamposa na yo moko. Tómikundola Yesu alobaki ete mobeko monene ya mibale ezalaki “Lingá mozalani na yo lokola yo moko.” (Mat 22:39) Ezali bongo.

Baoyo bazali kokeba na bolamu ya molimo ya libota ya bakristu basengeli kokumisama na misala na yo ,lokola bazali na mokumba ya bolamu na yo mpe ya basusu.

Mibali mpe basi bazali kolanda moko na mosusu lokola basangani lokola moko na libala.

Ekoki kozala na mateya mpe misala na liyangani ya lingomba oyo ezali kobimisa bokabwani. Yango esalaka ete bomoko mpe boyokani epanzana.

Limpa oyo balyaka na “Elambo ya Nkolo” ezali mpo na kokundwela bakristu Yesu, oyo apesaki nzoto na Ye oyo ezangi masumu lokola mbeka se moko mpo na bolimbisi ya masumu. Mbuma ya nzete ya vinyo ezali komonisa makila ya mbeka na Ye ya bomikabi oyo ememaka bolimbisi. Kosangana na feti ya bokundoli na Ye kozanga kotya makanisi na nzoto ya Klisto mpe mbeka ya makila na Ye ezali molulu oyo endimami te – ezwami na lolenge oyo ebongi te.

Ntango baklisto bazali koyangana na ntina ya kolya elongo, bomoko, mpe bondeko esengeli kozala.

Molimo apesaka misala ndenge na ndenge mpo na bandimi ya Nzoto ya Klisto mpo na kosala. Yango wana, bazelaka te ete mosangani nyonso asala mosala nyonso. Misala yango ndenge na ndenge ezali:

- kolendisa basusu bázala sembo, .
- koteya lolenge ya kozala na bomoi oyo esepelisaka Nzambe mpe esepelisaka Nzambe, .
- kosakola Nsango Malamumu, mpe
- kosunga bandimi banso mpo na bokoli na nzela ya mateya na bango, ndakisa na bango, mpe na kotalaka misala na bango.

Kozanga bolingo moto ya molimo azalaka eloko te. Ntango ntango esili elikya ekomi ya solo mpe kondima esili lokola makambo nyonso emonanaka. Kasi bolingo ezali ntina ya Nzambe mpe eumelaka libela.

Ntango baoyo bazali kati na Klisto bayangani esika moko, bato nyonso basengeli kosangana na yango. Kasi banso kosangana na mbala moko epesaka mobulungano mpe bato ya libanda batalelaka bango lokola bizarre mpe libanda ya makanisi na bango. Mpo na kolongola mobulungano, molobi mokomoko asengeli koloba na molongo, moko na moko, mpo na kopesa formasyo mpe kolendisya. Elobeli ata nsango moko te oyo ebongisami na molobi ya mosala; lokola mosakoli ya estrade.

Basi ya moto oyo azali koloba basengeli komonisa lokumu mpe limemya na kozelaka kosenga bososoli na bomoi ya moto ye moko ya ndako na bango. "Lokola mobeko elobi" ezalaki mbala mosusu bonkoko kati na Bayuda.

Nsango Elamu ezali Klisto. mbeka ya bomikabi mpo na lisumu, bokundi, lisekwa, komonana, mpe komata na Ye.

Adama na nzela ya kozanga botosi amemaki liwa.

Klisto na nzela ya botosi amemaka bomoi.

Baninga ya moto bazali na bopusi monene likoló na misala na bango, ezala malamumu to mabe.

Momboto ya mosuni esengeli kokufa liboso ete bomoi ya sika ebanda. Yango ezali mpe bongo mpo na mboto ya elimo. Esengeli kozala na liwa na bomoi ya masumu, kokundama na makila ya Klisto, oyo babengaka mpe batisimo, liboso ete bomoi ya sika ya molimo esekwisama na Nzambe.

Nzoto ya bato oyo bakufá na nzoto ekobongwana na oyo ekoki kobeba te.

Ntango moto amipesi na kopesa lialisi ya mosolo epai na babola, basengeli mbala na mbala kotya mosolo pembeni mpe kozela te kino na miniti ya nsuka.

Na 2e Bakolinti bakristu bayekolaka ete Nzambe abondisaka Bana na Ye na bampasi na bango oyo esengeli kotinda moto atie motema na Nzambe na esika ya kozala na motema na ye moko.

Losambo ebondisaka mpe esalisaka basusu bálunga mimekano mpe mitungisi.

Molimo ya Nzambe etiamaki na kati ya bozalisi ya sika oyo esekwaki lokola elembo na Ye. Elimo yango ezali ntango nyonso kosolola na Nzambe.

Kolongola bozalani, na bato mingi, uta na ndeko mobali oyo azali kosala masumu na bolingi ekoki kozala na ntina mpo na komema boyamboli.

Bomoi ya mbeka ya bomoi ezwi esika ya bamposa ya moto ye moko.

Boyokani ya Kala ememaki liwa. Boyokani ya Sika ememaka bomoi mpe bonsomi; mpe na nsuka nzoto ebongwanaki na lolenge ya Nzambe.

Bisengo ya bomoi ezali "banzambe" ya mokili oyo mpe ekangaka makanisi ya moto oyo azali kondima te.

Nzoto ya mosuni ezali esika ya kofanda mpo na mwa ntango. Bofandi ya libela ya nzoto ya elimo ya baoyo bazali kati na Klisto ezali “ndako oyo esalemi na maboko te.” Paladiso ezali sikawa na Lola lokola emonisami na Paulo “komemama na Paladiso” mpe ayokaki “makambo “oyo moto akoki koloba te.”

“Ekelamu ya sika” eutaka na liwa mpo na lisumu, kokundama na makila ya Klisto, mpe lisekwa mpo na bomoi ya sika, na ndenge yango akómaka ntoma mpo na koyokanisa basusu na Nzambe na nzela ya Klisto. Bomoi oyo ya sika

- Ezali kosangana te na boyokani na bato oyo bandimaka te.
- Asepelaka ntango ndeko moko abongoli motema mpe azongi epai ya Klisto.
- Komipesa na Klisto esali ete asala oyo eleki malamumu mpo na basusu.
- Asilisaka bilaka na bolingi, ayokaka mawa te mpo na kosala elaka.
- Asosoli ete Nzambe akobakisa milende ya moto mpo na kozala na boyengebene.
- Ezali alerte! Bato mosusu ya bokosi bamibombaka lokola ndeko kasi bateyaka Klisto te.

Paladiso ezali sikawa na Lola lokola emonisami na Paulo “komemama na Paladiso” mpe ayokaki “makambo “oyo moto akoki koloba te.”

Tala kondima na yo ntango nyonso mpo ete okweya mosika te.

Soki totali yango na mbala ya liboso, emonani ete mokanda oyo batindelaki Bagalatia ekomamaki epai na baklisto oyo bazalaki kozonga nsima to kokangama na bonkoko na bango ya Lingomba ya Bayuda. Basusu kati na bango bazalaki kosenga ete baklisto ya bikólo mosusu bándima mpe liteya ya Kondimana ya Kala ya kokatama ngenga oyo esengamaki epai ya baprozelite.

"Mobongoli mobongoli ya bosembo" azali mopakano oyo abongoli lingomba ya Bayuda. Akangami na mateya mpe malako nyonso ya lingomba ya Bayuda mpe atalelami lokola mosangani mobimba ya bato ya Bayuda. Mobongwani akatamaka ngenga lokola mokóló, soki azali mobali, mpe bazindisaka ye na mai nyonso oyo euti na biloko oyo ezalisamá mpo na kosala ete abongwana na ndenge ya mibeko.

Baklisto lelo bazali na bonkoko na bango moko na nzela ya bandimbola na bango ya makomi, sima kosenga basusu balanda bango mpo na kozala na boyokani elongo na bango mpe Klisto. Mbala mingi bonkoko yango eutaka na mateya na bango ya kala ya losambo. Yango wana, ezali mokumba ya moklisto nyonso kolukaluka nsango ya Klisto, kososola oyo Nzambe azali na mposa na yango, na nsima kotosa na nzela ya kondima mpe kotyela motema. Tango moto asengi botosi, pe botosi, na bandimbola na ye akabolaka Nzoto ya Klisto – Eklezia na Ye.

Bolimbisi ya masumu ezali Klisto, likabo ya Nzambe ya Ngolu. Likabo ekoki kondimama to koboya kasi kozwama te.

Nsango ya Boyokani ya Sika ezali kondima Klisto lokola mbeka ya bomikabi ya moto mpe kozala na bomoi engebene na bomoi mpe mateya na Ye na nzela ya bondimi kati na Ye mpe botosi na mitindo na Ye. “Mpo baoyo nyonso batyaka motema na misala ya Mibeko bazali na nse ya elakeli mabe” mpo moto akoki te kobatela Mibeko nyonso ya Boyokani ya Kala na ndenge ya kokoka. Kasi “Klisto asikolaki biso na elakeli mabe ya Mibeko na kokómaka elakeli mabe mpo na biso” “na bongo, ete tózwa Molimo oyo elakamaki na nzela ya kondima.” Mibeko “ebakisamaki mpo na masumu kino mwana, Yesu, akoya koya epai na ye elaka epesamaki.”

Boyokani ya Kala oyo elobelami lokola Makomami ekangaki biloko nyonso na nse ya lisumu mpo ete elaka na nzela ya kondima na Yesu Klisto ekoka kopesama na baye bandimi. Sikawa yambo bondimi boya bakangamaki na nse ya Mibeko, bakangamaki kino kondima ekoya ekobima. Bongo bongo, mobeko ezalaki mobateli na biso kino Klisto ayaki, mpo ete tokoka kolongisama na nzela ya kondima. Kasi sikawa lokola kondima eyei, tozali lisusu na nse ya mobateli te, mpo kati na Klisto Yesu, bino nyonso bozali bana ya Nzambe, na nzela ya kondima. Pamba té, mingi kati na bino oyo babatisamaki na kati ya Klisto, balati Klisto. Moyuda to Mogreke azali te, moombo azali te mpe bonsomi te, mobali to mwasi azali te, mpo bino nyonso bozali moko kati na Klisto Yesu. Mpe soki bozali ya Klisto, boye bozali bana ya Abalayama, basangoli ya libula na kolanda elaka.” Likabo ya Klisto ya kolimbisa mpe ya lobiko epekisami te na ekolo, mposo, to mobali to mwasi.

“Kasi sikawa lokola boyebi Nzambe, to koloba malamumu mpo na koyebana na Nzambe, ndenge nini bokoki kozonga lisusu na mitinda ya ebandeli ya bolembu mpe ya mpambampamba ya mokili, oyo bolingi lisusu kozala baombo na yango?”

“Mpo na bonsomi, Klisto apesi biso bonsomi, na yango, telema ngwi, mpe kotosa lisusu ekanganeli ya boombo te. Tala: ngai, Paulo, nalobi na bino ete soki bondimi kokatama ngenga (bondima kotia motema na Moize – nsango malamumu mosusu), Klisto akozala na litomba te mpo na bino. Natatoli lisusu na moto nyonso oyo andimi kokatama ngenga (kokangami na mateya mpe malako na yango) ete azali na mokumba ya kobatela kokatama ngenga Mobeko mobimba okabwani na Klisto, yo oyo olingaki kolongisama na nzela ya Mibeko; (Bagalatia 5:1-4)

Lokola “bana” ya Nzambe, bolanda bamposa ya nzoto te mpo ete baoyo basalaka makambo ya ndenge wana bakozwa libula ya bokonzi ya Nzambe te. Bamposa yango esangisi

pite ya kosangisa nzoto
bosoto
kozala na nzoto kolongano
losambo ya bikeko
kindaki
bonguna
koswana
zuwa
kobela nkanda
kowelana

bokeseni oyo ezali na kati
bokabwani
kolula
kolangwa masanga
ba orgies oyo esalemaka

Kasi lokola “bana ya Nzambe”, na nzela ya kondima mpe botosi, bozala na bomoi oyo ebotaka mbuma ya Molimo: oyo ezali:

Bolingo
esengo
kimya
motema molai
motema malamumu
bolamu
bosembo
boboto ya motema
komipekisa

Baoyo bazali kati na Klisto basengeli kozongisa na malembe moninga moklisto oyo akangami na lisumu

Baoyo bateyamaki mpe bandimaki oyo ya Nzambe bazali na mokumba ya kobatela bamposa ya basakoli ya Nsango Malamumu.

Bomoi oyo ozali ko vivre ezali mboto oyo olonaka. Yango wana, momboto ya mposa ya mosuni ekobuka kobeba. Nzokande momboto ya elimo ebukaka bomoi ya seko.

Baefese ebandi na maloba oyo elobeli lolenge ya Nzambe, elilingi, mpe bokokani na ye na likoki ya kopona. Koyebaka ete na nsuka bozalisi na Ye ekopona bamposa na bango likolo ya mitindo na Ye. Akanaki liboso, akanaki liboso, lolenge ya koyokanisa bango na Ye.

Bonzambe, na lolenge ya Yesu moto ya Nazarete, elingaki kokoma mbeka ya kozipa lokola likabo ya bolimbisi. Nsima Moyuda to Mopaganu nyonso oyo aponaki kondima likabo oyo na bondimi mpe botosi na Klisto atiamaki na Eklezia na Ye, Nzoto na Ye. Ezali kati na Ye moto alimbisami, asikolami, mpe ayokani.

Baoyo NA KRISTO bazali na:

Kosomba lisusu
Bomoko
Libula moko
Elikya
Kozwa Molimo ya Nzambe

Esika ya kofanda epai ya Nzambe
Bomoi ya seko

Basikolami basengeli kozala na bomoko, kosala makasi mpo na kokola na bomoto mpe bokokani ya Nzambe

Komikitisa

Bonkonde

Moto ya maladi

Moto ya mawa

Bolingo

Koloba solo

Kokabola na moto nyonso oyo azali na mposa Kosala mosala ya bosembo

Kolongola bamposa ya bokosi

Kosala masumu te ntango ozali na nkanda

Koyiba te

Kokima pite, masolo ya bosoto mpe ya bozoba, maseki ya mabe mpe ya bosoto

Ntango Klisto amataki, apesaki mwa misala ya sikisiki:

- a. Bantoma, batatoli na miso ya Klisto oyo asekwi - mpo na kosakola Nsango Malamumu ete Mobikisi mpe likabo na Ye ya bolimbisi mpe lobiko ezali mpo na bato banso oyo bandimi likabo na Ye.
- b. Baprofetampo na kopesa emoniseli ya Nzambe oyo ezwami na Molimo Mosantu.
- c. Basakoli ya nsango malamumu na kosakola Nsango Malamumu, Klisto, epai ya babungi.
- d. Ba pasteurs na ba professeurs– kobatela, kotala, koteya, mpe kotambwisa bandeko na bokoli mpe bomoko kati na Klisto, kasi makanisi te

Nyonso kati na Ye esengeli:

- a. Talá ndenge oyo bazali kobika na bomoi na bango ya elimo
- b. Botelemela bamposa ya nzoto ya mosuni
- c. Sosola mokano ya Nzambe
- d. Kotondisama na Molimo ya Nzambe – bomoto na Ye
- e. Tia bamposa ya bandeko na bango likolo ya bamposa ya moto ye moko

Mpo na kobatelama na nguya ya molili ya Satana, bakristu basengeli komizinga na Nzambe mpe na bibundeli na Ye oyo ezali:

- a. Solo
- b. Bolenge ya nsango malamumu
- c. Kondima
- d. Liloba na Nzambe
- e. Lobiko

f. Libondeli

Malako ya sikisiki mapesamaki na bituluku mosusu ya baklisto:

Basi ya basi– kokumisa, kopesa mibali limemya, mpe kosala oyo esepelisaka Nzambe

Mibali ya mibali– kopesa bamposa ya mwasi mpe ya molimo

Bana- koyoka na bokebi, koyoka etinda to bokonzi moko

Basali ya baombo, oyo amipesi mobimba na mosusu asalelaka ndenge okosala Klisto, mosala ya miso te kasi asalaka mokano ya Nzambe uta na motema.

Baklisto nyonso basengeli:

Kosala misala oyo Nzoto ya Klisto esengeli

Tosa mateya ya Klisto mpe ya bantoma na Ye

Salá misala ya malamumu oyo esepelisaka Nzambe

Sakola na ndenge ndenge Klisto oyo asekwi mpe nsango na Ye

Bakristo bazali baninga ya nsango malamumu. Na likambo oyo Paulo ná Bafilipi. Baklisto banso bisika nyonso basengeli kolendisa bapanzi-nsango mpe kokokisa bamposa na bango ya nzoto ntango bazali kosakola nsango malamumu. Kotala bango epai bazali kosala ezali mwango malamumu mpenza ya kolendisa mpe lolenge ya koyebisa bolingo mpe komibanzabanza ya lisangá mpo na mosaleli oyo amipesi oyo azali konyokwama na mikakatano mingi wana azali kosakola Klisto.

Paulo, lokola basakoli ya nsango malamumu ya lelo basengeli kosala, atindaki matondi, bolingo mpe komibanzabanza na ye epai ya Bafilipi. Alendisaki bango bázala na bomoi oyo ebongi na nsango malamumu ya Klisto, bátonda na boyebi mpo na kososola oyo ezali peto mpe oyo ezangi mbeba, mpe bákoba kozala na bomoi oyo esepelisaka Nzambe.

- Bozala na bomoko.
- Kosala eloko te mpo na mposa ya moimi.
- Talá oyo ezali malamumu mpo na basusu.
- Salá makambo nyonso kozanga koimaima to kowelana.
- Simbá makasi na liloba ya bomoi.
- Salá makasi mpo na kokokisa mokano ya Bomoi ya Seko elongo na Nzambe.
- Kotala mpe kotala banguna wana ya Klisto oyo balukaka kondimisa yo ozonga na lolenge na yo ya kala ya bomoi.
- Basali ya Klisto basengeli koswana te kasi bayokana na nkolo.
- Komitungisa te to komitungisa te mpo na makambo ya mosuni to ya elimo.
- Koswana te mpo na makanisi mpe bandimbola ya moto ye moko.

“Na nsuka, bandeko, nyonso oyo ezali solo, oyo ezali na lokumu, oyo ezali sembo, oyo ezali peto, oyo ezali kolinga, oyo ezali kokumisama, soki ezali na likambo moko oyo eleki malamumu, soki ezali na likambo oyo ebongi kokumisama, bókanisa na ntina na makambo oyo.

Lisangá moko esengeli kokokisa bamposa ya mosuni ya basakoli na bango ya nsango malamumu kasi mpe komonisa bolingo mpe komibanzabanza na bango, mpo amona te ete azali ye moko.

Epai ya baklisto ya Kolose, Paulo akomaki ete aMoklisto asengeli kotonda na boyebi ya mokano ya Klisto mpe kozala na makoki ya kozala na bomoi oyo ebongi mpe kobota mbuma. Klisto abikisi baoyo batiaki elikia na bango na nzela ya botosi uta na bokonzi ya Satana ya molili mpe apesi bango na Bokonzi ya Klisto na bolimbisi na nzela ya mbeka ya bomikabi ya Klisto.

Klisto azali elilingi ya sikisiki mpe libombami ya Nzambe

- Biloko binso bikelamaki na Ye mpe na nzela na Ye na Lola mpe na Mabele.
- Asimbaka biloko nyonso esika moko.
- Nzambe afandi kati na Ye.
- Azali koyokanisa makambo nyonso elongo na ye moko na nzela ya mbeka ya makila na Ye. SOKI bakristu bakobi na kondima ko longwa na Nsango Elamu te, Akosala bango basantu. Na ndimbola, baoyo bazali kokoba na kondima te balongwaki mosika na Klisto mpe bakokóma basantu te.
- Klisto azali libombami oyo ebombami na Moyuda mpe Mopaganu. Mpo kati na Ye, libaku ya bolimbisi mpe ya bosikoli ezali.

Likebisi epai na baklisto.

- Kotika te ete mimeseno ya bato ekosa yo mpe ekómisa yo mokangami ya Satana. Kobosana te Klisto azali nzambe. Afandi na kati ya bakristu lokola bakatamaki ngenga na molimo na kolongola nzoto ya masumu mpe bakundamaki na makila ya Klisto oyo eyebani lokola batisimo to kozindisama. Nsima na yango Nzambe alimbisaki masumu na bango, asekwise bango mpe atyaki bango na Bokonzi ya Klisto, Eklezia na Ye.
- Mibeko ya bafeti mpe biloko ya kolia to komela te ezali ya Boyokani ya Kala ya mabele oyo ezalaki kaka elili ya kondimana ya Lola ya malamumu koleka. Boyokani oyo ya Lola elingaki kouta mbala moko epai ya Yesu - Nzambe na nzoto ya moto.
- Kotyela motema te na komikitisa, to ascétisme, mpo na kokómisa yo mosantu. Bosantu euti na kozala na kati ya Klisto.

Baklisto basengeli komilongola

- Ba passion sexuelle ya mabele mpe ya mbindo
- Kozala na lokoso
- Nkanda
- Mabe ya mabe
- Kofinga maloba
- Masolo ya bosoto
- Kokosa

Kokoma moto ya sika ya elimo. Bozala lokola Klisto azalaki kofanda na bolingo oyo ekokangisa makambo nyonso ya malamumu esika moko. Koyeba mokano ya Nzambe ebimisaka

- Mitema ya mawa
- Motema malamumu
- Komikitisa
- Kozala na bopolo
- Motema molai

Boteya, bokesana, mpe bolendisana na nkombo mpe na bokonzi ya Klisto.

Kosalela basusu makambo esengeli kozala na moboko na oyo ezali malamumu mpo na boyokani.

Basi, mibali, bana, baombo mpe bankolo basengeli kosalela bato banso na lolenge mpe bolingo ya Klisto oyo azali Nkolo ya banso.

Na 1 Batesaloniki, Paulo alobaki bongobaoyo kati na Klisto esengeli kozala bandakisa ya bondimi, mosala ya bolingo, mpe ya bokasi. Basengeli kotikala ekenge na komekama ya Satana mpe kolendisana ntango bazali kosala mokano ya Nzambe oyo ezali

- Sakola na ntango ya mimekano mpe matata
- Bazali kozala na bokebi ya baye basakolaka mpo na mbongo, nguya to lokumu.
- Esengeli te kotya makanisi na ye nyonso na makambo oyo esepelisaka bayoki
- Ekomekama
- Salá mpo ozala kilo te mpo na basusu
- Lendisá mpe lendisá
- Mposa ya kofanda kimia mpe kokanisa makambo na yo moko

Lisekwa ya bakufi ya bakristu

Ntango ya koya ya Mibale ya Klisto, lisekwa, eyebani te. Kasi ntango ekosalema nzoto ya bakristu na lilita ekosekwa mpe ekobongwana na nzoto ya molimo oyo ekufaka te mpe ekokutana na Klisto na mapata. Na nsima, bato oyo bazali na bomoi kati na Klisto bakosangana na bango.

Lokumu mpe limemya

- Bopesa motuya na baoyo bamipesaka na mosala ya Klisto
- Bovanda na kimia matata te
- Lendisá, sambela, sepela mpe zala na motema molai
- Luká ndenge ya kosala malamumu
- Pesa Matondo na makambo nyonso
- Bomba nzoto, molimo, mpe elimo ezanga mbeba

Na 2 Batesaloniki, Paulo ayebisaki bango ete bábanga te na nsango oyo elobelaki bozongi ya Klisto. Klisto akoya lisusu te kino Satana akosa baye bazali kokufa mpo ete baboyi kolinga bosolo

mpe na kobika. Akosa na kosalaka na nzela ya basusu na nguya na ye mpe bilembo mpe makamwisi ya lokuta. Ntango Klisto akoya, akopesa bosembo na kozongisa mabe kopesaka liwa ya seko, likolo ya baye banyokolaki bato na Ye.

Lokola ntango ya Boyei ya Mibale ya Klisto eyebani te, bokoba lokola basali ya Klisto na kosakolaka Nsango Malamu, kosala misala malamumu, mpe kozala na bomoi ya kokumisa Ye. Koleisa te to kopesa te bamposa ya bomoi epai na baoyo bazali na makoki kasi bazali koboya kokokisa bamposa na bango moko. Kutu, kosangana na bango te, to kozala na boninga na bango te. Kasi, kotalela bango lokola banguna te.

Paulo akomelaki moninga na ye ya penepene Timote mpo na cliboso ya bato oyo bateyaka baklisto basengeli kobatela bonkoko ya bindimeli na bango ya kala ya losambo. Bindimeli oyo ekesanaki na mateya ya Klisto mpe ya ntoma. Bapengwi mpe bazongi na bindimeli na bango ya kala ya losambo.

Bosala ba intercessions pe mabondeli, pona batu nionso, y compris bakonzi ya ba pays.

Bondela kozanga litano ya lisumu oyo elimbisami te.

Teyá basi bábenda likebi te na makambo ya kosangisa nzoto na kolata oyo ebendaka, ndenge moko na bato ya bozwi mpe ya bopusi.

Mibali oyo bazali na mposa ya kokamba bandeko na bango mpo na kokoma basali ya sembo bazalaka na mposa ya mosala ya malamumu to ya lokumu. Mosala oyo ya kokamba ezali te biro ya nguya mpe ya lokumu kasi mosala ya bolingo. Mosala na bango ezali ya kosalisa baoyo bazali kati na Klisto mpo na kokola mpo na kokokana na Nzambe, na koteyaka mpe kotambwisa bango mpo na kosala mokano ya Nzambe. Basengeli “kokanisama malamumu na bato ya libándá, mpo bákwea na nsani te, na motambo ya zabolo te.”

Baklisto mosusu bakomipesa na lokuta ya bokosi. Na bongo batumbaka lisosoli na bango na misala lokola kopekisa moto abala mpe koboya kolya bilei mosusu.

Kosalela maloba ya makasi te ntango ozali kosembola mibali to basi oyo bakómi mibange.

Bana mpe bankoko basengeli kobatela baboti na bango oyo bazali na bosenga

Basusu bateyaka mpo na matomba na bango moko bansango mosusu oyo ezali ya Klisto te, oyo ezali na Biblia te.

Bato oyo bazalaka na mposa ya kokóma na bozwi batyaka elikya na bango na makambo oyo ekoki koyebana te ya mbongo na esika ya kotya elikya na bango na Nzambe.

Bato ya bozwi basengeli kozala na bokabi mpe kozala pene ya kokabola na baoyo bazali na bosenga.

Lendisá ntango nyonso basaleli ya Nzambe, mingimingi baoyo bazali mosika na ndako bazali kosakola Klisto.

Nsuka ya seko ya moklisto ezali petee:

Soki tokufi elongo na Klisto, tokofanda mpe elongo na Ye;

soki toyiki mpiko, tokoyangela pe elongo na Ye;

soki towangani Ye, ye mpe akowangana biso;

soki tozali na kondima te, Ye atikali sembo mpo Akoki komiwangana te.”

Koswana te mpo na ndimbola na yo moko.

Bandeko baklisto bakoki kolongwa na nzoto ya Klisto.

Ezali na basusu kati na Nzoto ya Klisto, oyo basengeli kokola na elimo mpo ete bakoka kokoma basaleli ya Nzambe.

Bandeko mosusu bakozala bato oyo balingaka bango moko, bato ya lokoso, ya lolendo mpe ya lolendo. Bakoki kozala na lolenge ya Bonzambe - Esengeli ozala na likambo moko te na bango.

Bandeko mibali mpe basi oyo bazali na bomoi ya Nzambe kati na Klisto bakobatelama.

Banso kati na Klisto oyo bazali kobika na bosembo, ntango bazali kosala mokano ya Nzambe, bazali na bondimisi ya Lola.

Bamposa ya baklisto, oyo bomoi na bango ezali na nse ya bokonzi te ezungaka na bomoi na bango ya kala ya mokili.

Makomi nyonso epemami na Nzambe mpe ezali na ntina mpo na koteya mpe kopesa formasyo.

Yeba mpe yeba baye bazali kotelemela Klisto mpe nsango na Ye.

Tito azwaki malako ete akutana na bankulutu mpe balakisi Bankulutu basengeli kokutana na balakisi oyo bazali na lokoso ya mbongo, nguya, to lokumu. Bateyaka masapo mpe lobiko oyo etongami likoló na eloko mosusu longola se Klisto kosala bandeko mosika na Klisto.

Asengelaki mpe koteya

- Mibali ya mikóló – kozala na komipekisa, kozala malamu na kondima, mpe kokanisa polele.
- Basi ya mikóló – kozala na limemya na bizaleli, komipekisa, kofinga te, kozala moombo ya masanga te, mpe koteya basi ya bilenge kozala na bolingo epai ya mobali mpe bana na bango, komipekisa, kobatela ndako.
- Bilenge mibali – Bamipekisaka, ndakisa ya misala malamu, bazali na bosembo mpe lokumu.
- Basali – sala mosala oyo ba patrons na yo bapesaka yo sans koswana to ko se plaindre pe kozua te oyo ezali ya patron.

Klisto ayaki na mabele mpo na komema bolimbisi mpe lobiko, mpe kotika kozanga bonzambe mpe mposa ya mokili. Abikisaka na ngolu mpe na botosi - na misala te. Tito akundwelaki mpe bandimi ete básala bongo

- Zálá na botosi epai ya bakonzi ya Leta
- Zálá pene ya kosala misala ya malamumu
- Loba mabe na moto te
- Bokima koswana
- Zálá na boboto mpe na bonkonde epai ya bato nyonso
- Mipesa na misala ya malamumu
- Bokima ntembe ya bozoba lokola Bayuda basalaka na komekaka kolakisa ete moto azali “moponami ya Nzambe” na nzela ya molóngó ya bankoko na bango lokola bana ya Abrahama.

Paulo akomelaki moninga na ye ya mosala Filemona alendisi ye ayebisa bato kondima na ye mpo na kopemisa bayoki.

Na ntina ya bomoi na yo mpe bolingo na yo mpo na Nsango Malamumu, Nzambe akoki mpe mbala mingi asalelaka makambo oyo elingi te mpo na kozala bopusi monene likoló na basusu. Botondi mpe bopesa Nzambe nkembo mpo na kosalela bino mpo na kosala mokano na Ye.

Emonani ete mokanda ya Baebete ekomamaki epai na baklisto Bayuda mpo na kokundwela bango bonene ya Nzambe, kolendisaka bango ete bázunga na Lingomba ya Bayuda te mpe bázala sembo lokola bankoko na bango.

Adama ná Eva bakelamaki lokola bikelamumu ya sembo awa na mabele mpe batyamaki na paladiso mpo na kofanda na miso ya Nzambe. Kasi bango

- a) aponaki koyoka lokuta ya Satana, anzelu motomboki;
- b) azalaki na mposa ya elaka ya Satana;
- c) aboyaki mitindo ya Nzambe;
- d) bazwaki mbano ya misala na bango – mpasi, mpe liwa.

Nsima ya lokuta ya Satana mpe lisumu ya moto, Nzambe amonisaki Satana ete mwana ya moto akobebisa bokangami na ye likolo ya moto oyo ezali liwa. Na yango, kaka na tango ya kokoka Bonzambe na nzoto ya moto ya Yesu aponaki koya na mabele mpe kofanda kati na bikelamumu na Ye mpo na kozala likabo ya masumu se moko mpe ya kokoka. Tata andimaki likabo ya lisumu ya Yesu lokola emonisami na lisekwa na Ye, Elonga likolo ya Liwa. Sikawa masumu ya bayengebene na nse ya Boyokani ya kala elimbisamaki. Nsima na yango bolimbisi, bosikoli, mpe boyokani ekomaki mpo na baye banso balukaka bolimbisi na botosi.

Nzela oyo ya boyokani elimbolami na bisika mingi na Makomami Masantu kobanda na Pantekote ya yambo nsima ya lisekwa mpe bomati ya Yesu lokola ekomami na Misala 2. Bato

oyo balimbisami bazali mpe na boponi ya kozala na bomoi ya bosembo to komitika na bamposa na bango ya mabele. Komitika elimboli kondima lokuta ya Satana mpo na kozonga na bomoi na bango ya kala ya masumu mpe kosepela na “bisengo na bango ya ntango moke awa na mabele”.

Mokomi ya Baebele apesi likebisi makasi epai na baoyo bazali na Lingomba ya Klisto, oyo bamekami na lokuta ya Satana. Zala na bokebi, yoka malamum mateya ya Klisto mpe ya ntoma to okoki kokende mosika mpe na nsuka koboya ngolu na Ye ya kobikisa. Lokola baklisto basili kotya ete Klisto aleki bikelamu nyonso, bakebimi mpo na kozanga bosembo na kozongáká na mateya na bango ya kala ya losambo oyo eyokani na Biblia te.

Na ebandeli Nzambe alobaki mbala moko na moto mpe na nsima na nzela ya basakoli. Kasi SIKOYO, Azali koloba na nzela ya Klisto, Mwana na Ye, Klisto oyo asekwi, oyo aleki bikelamu nyonso ezala moto mpe baanzelu.

Klisto azali Moyokanisi kati na Nzambe mpe moto, nganga-nzambe monene ya moklisto. Nganga-nzambe monene oyo azali kolanda te esika oyo azwi na libula, ndenge moko na Banganga-nzambe minene oyo bazalaki na nse ya kondimana oyo bapesaki na nzela ya Moize.

Mokili oyo ekoya ezala bomoi ya seko mpe liwa ya seko ezali na nse ya Klisto.

Klisto azali sikawa pembeni ya Nzambe asili kopesa nzoto na Ye ya bomoi ya moto lokola mbeka se moko mpo na bolimbisi ya masumu. Na kosalaka bongo, akokisaki elaka epai ya Abalayama mpe asalaki ete Boyokani oyo etiamaki na nzela ya Mose esila na kotiaka boyokani ya sika. Baoyo nyonso baponi Klisto na nzela ya botosi bakozala bikelamu ya molimo oyo bapetolami ntango bako:

- a) koyambola Yesu lokola Nzambe
- b) kokufa na lisumu, .
- c) bakundami na makila na Ye mpe Nzambe atie bango na Nzoto ya Klisto, Eklezia na Ye.

Kaka ndenge moto ya mosuni oyo apetolami akoki kokóma lisusu bosoto ndenge moko mpe moto ya elimo oyo apetolami. Soki likambo oyo ezalaki solo te boye elingaki kozala na ntina te ya moyokanisi to kokebisa baklisto ete bákwea mosika te mpe bázonga na bomoi na bango ya kala ya masumu. Tótalela makebisi oyo elandi.

Ndeko mobali akokaki kopesa nzela na motema oyo ezangi kondima mpe kokweya mosika na Nzambe.

Koyeisa motema na yo makasi te mpe koboya mongongo na Ye te, nsango na Ye.

Salá makasi mpo na kokota na bopemi na Ye, Lola, mpo ete okweya te na kozanga botosi.

Simbá makasi – kofungola te - yeba kaka liwa, bokundi, mpe lisekwa ya Klisto kasi lisusu bomoi na Ye mpe lolenge nini kokoma moto oyo akómeli na lolenge na Ye.

Mpo na baoyo bazwami na pole mpe balimbisami oyo bazongi na bomoi na bango ya masumu ya liboso, ezali mpasi mpo na bango kozonga epai ya Klisto.

Mbeka ya masumu ezali te mpo na baye bakobaka na nko (bakoba) kosala masumu.

“Kobwaka te elikya na yo oyo ezali na mbano monene.”

“Mosembo na ngai akozala na bomoi na kondima mpe SOKI azongi nsima molimo na ngai esepeli na ye te. Kasi tozali te kati na baoyo bazongi nsima mpe babebisami.”

Baoyo “bazali na kondima mpe babatelaka milimo na bango.”

Moto akoki koyoka kasi kososola te, kososola kasi ekoki te mpo na kondima, mpe kondima kasi kozala na bolingi te ya kozala na bondimi ekoki mpo na komipesa mpe kotia motema. Baoyo batyelaka motema bakosala likambo oyo ekomonisa kondima mpe kotyela bango motema na misala na bango. Ezali na nzela ya kondima nde

Abele apesaki Nzambe mbeka oyo endimami koleka.

Abrahama atosaki ntango abengamaki mpo na kobima na esika oyo asengelaki kozwa lokola libula.

Enoka atombolamaki mpo amona liwa te.

Noa, lokola Nzambe akebisamaki na ntina na makambo oyo emonanaki naino te, na bobangi ya limemya atongaki masuwa mpo na kobikisa ndako na ye.

Abrahama akendaki kofanda na mokili ya elaka, lokola na mboka mopaya.

Abalayama, ntango amekamaki, apesaki Yisaka mbeka, mpe ye oyo azwaki bilaka azalaki na mosala ya kopesa mbeka ya mwana na ye se moko, oyo balobaki mpo na ye ete: ‘Na nzela ya Yisaka bakopesa bana na yo nkombo.’ Akanisaki ete Nzambe azalaki ata na likoki ya kosekwisa ye kati na bakufi, oyo, na elobeli ya elilingi, azwaki ye mpenza.

Yisaka asengaki Yakobo ná Esau mapamboli na mikolo ezali koya.

Yakobo, ntango akufaki, apambolaki moko na moko ya bana ya Yozefe, kofukama na losambo likolo ya motó ya lingenda na ye.

Yozefe, na nsuka ya bomoi na ye, alobelaki kobima ya Bayisraele mpe apesaki malako na ntina na mikuwa na ye.

Moize, tango abotamaki, abombamaki sanza misato na baboti na ye, mpo bamonaki ete mwana yango azalaki kitoko, mpe bazalaki kobanga te mobeko ya mokonzi.

Moize, ntango akómaki mokóló, aboyaki kobengama mwana ya mwana mwasi ya Farao, aponaki konyokola ye elongo na bato ya Nzambe na esika ya kosepela na bisengo ya ntango mokuse ya lisumu.”

Moize alongwaki na Ezipito, azalaki kobanga nkanda ya mokonzi te, mpamba te ayikaki mpiko lokola amoni ye oyo amonanaka te.”

Rahaba mwasi ya ndumba akufaki te elongo na baoyo bazalaki kotosa te, mpamba te ayambaki banongi na boninga.

Bango nyonso bakufaki na kondima, bazwaki te makambo oyo elakamaki, kasi bamonaki yango mpe bapesaki bango mbote uta mosika, mpe bandimaki (elikya) ete bazalaki bapaya mpe bato ya boombo na mabele.

Yakobo na mikanda na ye apesi makambo mingi oyo amonaki.

Nzambe amekaka moto te. Kasi, atikaka ete komekama ya kondima na ye ebimisa kokangama ntango moto atikali sembo.

Momekano eutaka na mposa. Ntango moto amipesi na mposa na bango lisumu esalemaka.

Ntango ozali na nkanda, zalá malembé mpo na koloba lokola nkanda eutaka na Nzambe te.

Nsango ya lobiko ya Klisto ntango batosami mpe ebatelami na kati, ebimisaka bomoi mpe basali ya sembo, kasi te batali oyo bafandi na banc.

Baklisto basambelaka ntango na mposa na bango bazali kobatela basi oyo bakufelá mibali mpe bato mosusu oyo bazali na bosenga.

Kosalela ba riches malamú koleka babola asepelisaki Nzambe te mpo na babola bazali ba riches na kondima mpe ba héritiers ya Bokonzi.

Mawa elongolaka etumbu ya masengi ya bosembo.

Misala ya moto elakisaka degré na yango ya bolingo mpe bondimi – mosala moko te kondima te.

Makambo oyo elobami ekoki kobimisa malamú to mabe. Donc, soki mutu akoki ko contrôler nini pe ndenge nini balobaka basengeli koteya te.

Kozala na mposa makasi ya kozwa bokonzi mpe lokumu ebimisaka zuwa mpe nsóni na esika ya kozala na boboto, motema mawa mpe kimya.

Moklisto oyo abuki boyokani na ye na Nzambe na nzela ya boyokani na ye na mokili azali ekobo ya molimo.

Kozala na boyokani ntango nyonso na Nzambe esalaka ete Zabolo azala mosika.

Koloba mabe te to kofinga moto te.

Bozwi oyo ezwami na lokoso ezali kobeleva Nzambe.

Bato oyo babangaka Nzambe mpe bayengebene bazali na mposa te ya kobenga basusu mpo na kotatola liloba na bango. Bazali na ntina ya kolapa ndai te.

Bandeko bakoki koyengayenga mosika na Klisto. Bazali na mposa ya lisalisi mpe kolendisama mpo na kotikala sembo.

Petelo akomelaki baklisto kolobaka ete na nzela ya lisekwa ya Klisto, elikya ya bomoi ya seko ezali mpo na baoyo nyonso babotami lisusu. Babotami lisusu na kokufaka na lisumu, kokundama na makila ya Klisto, kosekwisama na nzoto ya sika ya elimo, mpe kotiamana na Bokonzi ya Klisto na Nzambe.

Mimekano ekoya mpo na komeka kondima na ye.

Baprofeta basakolaki Ngolu ya Nzambe na nzela ya bomoi ya Klisto.

Baoyo bandimi nsango ya Klisto basengeli komilengela mpo na misala lokola Nzambe azali kozela basaleli na Ye banso basala mpe basala mokano na Ye.

Kokoba te kozala na bomoi lokola ozalaki liboso ya kotosa Klisto. Osengeli kozala mosantu na etamboli na yo mpe kokumisa Nzambe.

Nzambe ayebaki liboso, ekanamaki liboso, ete akomonisama na nzela ya oyo akosekwisa uta na bakufi. Na boye, bondimi mpe elikia elingaki kopema likolo na Ye.

Bopetoli, oyo ezali kopetolama, eyaka na nzela ya kobotama lisusu uta na motema ya peto, ya kotia motema, mpe ya botosi.

Bomoi, liwa, bokundi, lisekwa, mpe bomati ya Klisto ezali Nsango Malamu oyo epesaka bolimbisi ya masumu na moto nyonso LELO mpe libela. Baoyo bandimi likabo na Ye basengeli kolya bilei ya molimo mpo na kokola mpe kokola na lobiko na bango.

Baklisto lokola banganga-nzambe mpo na kosalela Nzambe basengeli kopesa bomoi na bango lokola mbeka ya bomoi, lokola banganga-nzambe mpo na kosakola nsango ya Klisto ya boyokani. Na yango, boboya bamposa ya nzoto.

Bozala na boyokani na bakonzi oyo bazali koyangela, na masengi ya bapatro wana bozali na bonsomi kati na Klisto.

Basi basengeli kokumisa mpe komemya mibali na bango mpo na ezaleli na bango ya boboto mpe ya komikitisa bakoki kokota na motema ya mobali na bango oyo azali mondimi te.

Mibali basengeli kokumisa basi na bango na kososolaka mitungisi mpe bamposa na bango.

Zalá na bomoko na motema mpe na makanisi elongo na libota na yo ya boklisto kozanga mposa ya kozongisa mabe.

Bómibongisa mpo na kolimbola ntina oyo bokeseni na bato mingi.

Klisto apesaki nsango epai ya baoyo bazalaki na Hadès, esika oyo milimo ya baoyo bakufi efandaka.

Noa atosaki Nzambe mpe atongaki Masuwa kobikisaka ye mpe libota na ye na nzela ya mai oyo ezali ndakisa mpo na baye bazali kobenga Nzambe alimbisa na nzela ya mosala na bango ya libatizi na makila ya Klisto.

Nsango malamu esengelaki kosakolama na baye bazalaki na bomoi kasi sikawa bakufi mpo ete bakoka KO VIVRE na molimo.

Ntango ozali konyokwama lokola Mwana na Nzambe, ozali kokumisa Nzambe. Mpasi oyo euti na mosali mabe, na ndakisa moyibi to mobomi, ekumisaka Nzambe nkembo te.

Mibali oyo balingi, mpo na litomba te, bapesaka bomoi na bango na komikitisa kokamba, kotambwisa motuka te, bandeko na bango mpo na kokola na lolenge ya Nzambe mpe kosala lokola basali na Ye bazali bandakisa ya bolingo mpe ya komikitisa.

Zalá ntango nyonso ekenge mpo na koluka basali ya Zabolo oyo bazali na mposa ya kolya mpe kobebisa kondima ya moto.

Yango wana, ozali kokola na kondima na kokola na:

Virtue - ba normes ya bizaleli malamu ya likolo

Komipekisa bamposa mpe misala

Bosembo

Bolingo ya Nzambe

Bolingo – Bozali ya Nzambe

Zalá na molende mpo na kosalela bizaleli yango

Nsango ya Klisto ndenge ekomami na Biblia eutaki te na boyebi ya moto to na ndimbola na ye, kasi euti na Nzambe.

Bandeko mosusu bawanganaka bonzambe ya Klisto. Bateyaka mpo na lokoso - mbongo, nguya, lokumu koloba ete Klisto azalaki kaka phantom. Bazali kokweisama.

Baanzelu basali masumu. Nzambe atindaki bango na eteni ya mozindo ya Hadès kino Klisto akozonga mpe na nsima esambiselo.

Bato mosusu oyo bamipesaka na mposa makasi mpe batyoli bokonzi balukaka kozala elongo na baklisto. Kasi motema na bango eteyami na lokoso. “Mpo soki, nsima ya kokima mbindo ya mokili na nzela ya boyebi ya Nkolo mpe Mobikisi na biso Yesu Klisto, bakangami lisusu kati na bango mpe balongi, ezalela ya nsuka ekómi mabe mpo na bango koleka oyo ya liboso.

Nzambe alingi ete moto nyonso azala na libaku ya kotika lisumu epai na Ye. Azali na motema molai lokola ntango ezali na ntina te mpo ete Ye azali seko.

Mateya mosusu ezali mpasi mpo na baoyo bazali na boyebi moke ya Nzambe to mokano na Ye. Basusu mbala mosusu na boponi kasi basusu mpo na mateya ya basusu oyo babalusaki ndimbola ya makomi mpo na koyokana na bindimeli na bango.

Yoane na mikanda misato ya mikuse atatoli ete Yesu azalaki moto ya solo oyo bato oyo bazalaki ntango nyonso elongo na Ye oyo bayokaki, bamonaki mpe basimbaki ye batatolaki ye. Bazali bato oyo bamonaki yango na miso.

Nzambe azali sembo mpe baye bazali kati na Klisto bazali na boyokani elongo na ye mpo na makila ya bopeto ya Klisto. Mbeka na ye ya bomikabi ekomisaka moto mosantu, SOKI babateli mitindo na Ye. Yango elakisi ete tozali na nzela ya kotosa to koboya kotosa Ye mpe mateya na Ye.

Lokola Nzambe azali bolingo moto nyonso oyo alingi mabe na esika ya malamumu “azali na bomoi” to “atambolaka” kati na Ye te.

Baoyo kati na Klisto oyo bazali na mposa ya bamposa ya nzoto mpe bazali na lolendo na esika ya komikitisa bazali bato ya mokili. Batiki Klisto.

Basusu na kati ya lingomba ya Klisto, oyo bawanganaka ete Yesu azalaki Nzambe na nzoto ya moto, bazali motemeli ya Klisto.

Baoyo bandimi Klisto mpe bafandi kati na Ye bazali na bomoi ya seko.

Masumu ya tango na tango ekoki kolimbisama kasi “baklisto” oyo basalelaka kozala na bomoi na lisumu na bango, bafandi kati na Klisto te.

Nsango ya Klisto ezali “Nzambe azali Bolingo” – moto akoki kopona soki kotikala na bolingo to na liwa.

Nzambe ayanolaka mabondeli oyo epesami na bokonzi ya Klisto ntango batuni yango engebene na mokano na Ye.

Baoyo nyonso bandimaka bamonisaka bondimi na bango na misala na bango ya bolingo mpe ya botosi.

Klisto azali Bomoi ya Seko, yango wana moto oyo azali kokoba na lisumu amemaka na liwa ya seko.

Bonzambe eyaki na mabele na lolenge ya bomoto ya Yesu ya Nazarete mpe apesaki nsango na Ye ya bolimbisi mpe lobiko na bato banso. Baoyo bandimi Ye mpe nsango na Ye na nzela ya botosi bazali na Bomoi ya Seko.

Baklisto bakebisami ete bakosi babimi, lisusu na Eklezia na Ye te, mpo na bolingo na bango mpo na makambo ya mokili. Bawangani Yesu azali Klisto.

Baklisto oyo bazali na bomoi engebene mateya ya Klisto te basundoli Ye.

Ezali malamumu mpo na bakristu kosunga baoyo basakolaka Klisto mpe nsango na Ye ya bolimbisi mpe lobiko.

Ekozala na “baklisto” mosusu oyo bakozala na mposa ya kotambwisa bomoi ya baklisto mosusu na nguya mpe na bokonzi. Yango wana, bozala na bokebi na bango lokola bazali na bomoi mpe koteya na bokeseni na Klisto. Yango wana, kolendisala bango te na kopesaka lisalisi.

Yuda na mokanda na ye ya mokuse abimisi makebisi epai ya bato ya sembo kati na Klisto.

Ezali na bato oyo batyolaka Nzambe mpe bayanganaki elongo na nzoto ya boklisto mpo na matomba na bango moko. Bazali kotia motema na makanisi oyo ezali libanda ya Klisto mpe mateya na Ye oyo ezali komema basusu na nzela. “Bango bazali bato ya koimaima, bato oyo basepeli te, oyo balandaka bamposa na bango moko ya masumu, bazali bato oyo bazali komikumisa na minoko makasi, oyo bamonisaka koponapona mpo na kozwa matomba.”

“Ekozala na bato oyo batyolaka, bakolanda bamposa na bango moko ya kobanga Nzambe.

Bato oyo bazangi Nzambe mpe bafinga bazalaki liboso na Nzoto na Ye kasi sikawa balandi bamposa na bango ya mokili ntango bazali naino kosangana lokola moklisto.